

ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพ
องค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สิงห์บุรี อ่างทอง*

LEADERSHIP AND CONFLICT MANAGEMENT OF ADMINISTRATORS
THAT AFFECT THE ORGANIZATIONAL HEALTH OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE SINGBURI ANGTHONG

วรพันธ์ รอดสถิตย¹ และ จันทรศม ภูตอริยวัฒน์²

Woraphun Rodsathit¹ and Jantarat Phutiar²

¹⁻²มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹⁻²Srinakharinwirot University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: woraphun.rodsathit@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และสุขภาพองค์การของสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา 3) สร้างสมการภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 270 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำ ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบ

* Received 20 April 2025; Revised 28 April 2025; Accepted 30 April 2025

ร่วมมือ (X_7) แบบหลีกเลี่ยง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.359 + 0.209X_3 + 0.167X_1 + 0.354X_7 - 0.049X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X_3} + 0.186Z_{X_1} + 0.406Z_{X_7} - 0.127Z_{X_4}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, การบริหารความขัดแย้ง, สุขภาพองค์การ

Abstract

The purposes of this research are as follows 1) To study the levels of leadership, conflict management of administrators, and organizational health of educational institutions. 2) To study the relationship between leadership and conflict management of executives and organizational health of educational institutions. 3) Create an equation of leadership and conflict management of administrators that can predict the organizational health of educational institutions. The sample group is 270 teachers. The sample size of Krejci and Morgan was determined. The research tool was a questionnaire with a reliability value of 0.979. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, Pearson's product moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression equations.

The research results found 1) The level of leadership, the level of conflict management of executives, and the level of organizational health of the educational institution are all at a high level. 2) Overall, leadership and organizational health of educational institutions have a high level of positive relationship, with statistical significance at the .01 level. Overall, conflict management of administrators and organizational health of educational institutions have a low level of positive relationship, with statistical significance at the .05 level. 3) The prediction equation of leadership and conflict management of executives that can predict the organizational health of educational institutions found that there were 4 variables: academic leadership style (X_3), transformational leadership style (X_1), collaborative executive conflict management style (X_7), and avoidant style (X_4). can jointly predict the

organizational health of educational institutions under the Office of the Secondary Education Area, Singburi, Angthong, at 74.60 percent, with statistical significance at the .01 level. The forecast equation can be written as follows Prediction equations in raw score form

$$\hat{Y} = 1.359 + 0.209X_3 + 0.167X_1 + 0.354X_7 - 0.049X_4$$

Prediction equations in standard score form

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X3} + 0.186Z_{X1} + 0.406Z_{X7} - 0.127Z_{X4}$$

Keyword: Leadership, Conflict Management, Organizational Health

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศชาติ สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญของสังคมที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตร และบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579) ได้มีการพัฒนาการศึกษาของประเทศมุ่งให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาคุณภาพอย่างเท่าเทียม พัฒนาทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต เพื่อเตรียมผู้เรียนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต พร้อมบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สามารถกล่าวได้ว่า สถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น คือ การแสดงถึงสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

สุขภาพองค์การ คือ สภาวะการทำงานที่สอดคล้องกับภารกิจและการตอบสนองต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (Hoy & Miskel, 1991) สุขภาพองค์การถือเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จขององค์การ สะท้อนถึงทั้งประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Hoy & Forsyth, 1986) สุขภาพองค์การมีองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยได้รับการเสนอโดยนักทฤษฎีหลายท่านโดย เช่น Miles (1973) Hoy & Forsyth (1986) Guarnaccia (1994) Feldman & Hoy (2000) Hoy & Sabo (1997) ธนัตติยา จาตุรนต์ (2558) เนาวรัตน์ ช่างเครื่อง (2563) สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของสุขภาพองค์การ มีดังนี้ 1) ความสามัคคี 2) มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม 3) เป้าหมาย 4) ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ 5) ขวัญและกำลังใจ 6) การมุ่งเน้นวิชาการ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้นำมีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำจึงต้องนำแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อการปรับตัวและพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน (Wright & Noe, 1996) จากงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) พบว่า แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการปรับปรุงพันธกิจ และจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (Leithwood, 2005) จากงานวิจัยของ Hanifi & Ramazan (2017) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน

สถานศึกษาประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน มีการทำงานร่วมกันในทรัพยากรที่จำกัดอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบผลสำเร็จ (จิตรพัชร ชัยรัตน์ หิรัญกุล, 2556) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจกับปัญหาความขัดแย้งและหาวิธีการบริหารความขัดแย้งอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร รักชูชีพ (Rakchuchip, 2010 อ้างถึงใน ญัฐณิการ์ แก้วสุธา, 2564) อธิบายว่า ผู้บริหารที่สามารถบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสภาพองค์กรของโรงเรียนให้เป็นสถานที่น่าปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Çelik & Tosun (2019) พบว่า กลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งสัมพันธ์กับองค์กรที่มีสุขภาพดี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ญัฐณิการ์ แก้วสุธา (2564) พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับสภาพองค์กรของโรงเรียน และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารส่งผลต่อสภาพองค์กรของโรงเรียนอีกด้วย

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีสภาพองค์กรที่ดีในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันพบว่า สถานศึกษายังมีปัญหาคือต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ครูมีภาระงานมากเกินไป ไม่สามารถสอนได้อย่างเต็มที่ อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ การจัดสรรทรัพยากรยังไม่เหมาะสม ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน หลักสูตรยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง การสั่งการจากส่วนกลางไม่ชัดเจน ยังรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนยังไม่เพียงพอ มีปัญหาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรที่มีสัดส่วนรายจ่ายด้านการศึกษาสูง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) นอกจากนี้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบว่า ผู้เรียนยังมีข้อบกพร่องในด้านการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง ขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่กล้าที่จะแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยมักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความบันเทิงและการสื่อสารมากกว่าการเรียนรู้ รวมทั้งยังขาดวินัยและความรับผิดชอบในการศึกษา ในส่วนของผู้บริหาร ครู และบุคลากรบางคนที่ยังขาดทักษะด้านดิจิทัล รวมถึงการสอนผ่านระบบออนไลน์และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งยังมีการงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอน ส่งผลให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และขาดแรงจูงใจในการเป็นครูมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2565)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่คาดหวัง ซึ่งอาจเป็นปัญหาของสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อใช้ผลการศึกษาในการพัฒนาวิธีการบริหารความขัดแย้งและสุขภาพองค์กรให้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและยกระดับคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร และสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง มีความสัมพันธ์กัน
2. ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 919 คน (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 แห่ง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) ได้จำนวน 270 คน จากการสุ่มอย่าง ง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร ตอนที่ 3 สุขภาพ องค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตาม คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท 3) นำแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแบบสอบถามไป ทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 6) นำมาหาความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Alpha Coefficient) โดย ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.979 7) นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บ ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ส่งหนังสืออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน จาก 26 โรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามทั้งแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางด้วยตนเองไป ยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่ง แบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับของภาวะผู้นำ ระดับของการบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหาร ระดับของสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นโดยรวม รายด้านและรายข้อ

4.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

4.3 วิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์เพื่อดูว่าตัวแปรพยากรณ์สามารถทำนายสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 1

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.43	0.63	มาก
2. ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน	4.42	0.66	มาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.47	0.64	มาก
รวม	4.44	0.62	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.62) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.66)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 2

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

การบริหารความขัดแย้ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. แบบหลีกเลี่ยง	3.07	1.48	ปานกลาง
2. แบบยอมให้	4.45	0.67	มาก
3. แบบประนีประนอม	4.45	0.64	มาก
4. แบบร่วมมือ	4.46	0.65	มาก
5. แบบเอาชนะ	2.90	1.38	ปานกลาง
รวม	3.88	0.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.52) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบร่วมมือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ แบบประนีประนอม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบเอาชนะ ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.38)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ปรากฏดังตารางที่ 3

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

สุขภาพองค์การของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ความสามัคคี	4.46	0.55	มาก
2. มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม	4.44	0.60	มาก
3. เป้าหมาย	4.45	0.60	มาก
4. ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ	4.45	0.60	มาก
5. ขวัญและกำลังใจ	4.49	0.59	มาก
6. การมุ่งเน้นวิชาการ	4.48	0.59	มาก
รวม	4.46	0.56	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.56) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านมีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.60)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำ	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
1. แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	0.81**
2. แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน	0.78**
3. แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ	0.82**
รวม	0.83**

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับความสัมพันธ์ของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมและรายด้าน

การบริหารความขัดแย้ง	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
1. แบบหลีกเลี่ยง	-0.45**
2. แบบยอมให้	0.76**
3. แบบประนีประนอม	0.81**
4. แบบร่วมมือ	0.83**
5. แบบเอาชนะ	-0.38**
รวม	0.15*

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบร่วมมือ แบบประนีประนอม และแบบยอมให้ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบหลีกเลี่ยง และแบบเอาชนะ มีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับ
 สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี
 อ่างทอง โดยรวม

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (X_2)	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	แบบยอมให้ (X_5)	แบบประนีประนอม (X_6)	แบบร่วมมือ (X_7)	แบบเอาชนะ (X_8)	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)									
ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (X_2)	870**								
ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	907**	909**							
แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	.422* *	.416**	.404* *						
แบบยอมให้ (X_5)	824**	823**	867**	.362**					
แบบประนีประนอม (X_6)	874**	862**	911**	.348**	898**				
แบบร่วมมือ (X_7)	888**	868**	903**	.387**	854**	907* *			
แบบเอาชนะ (X_8)	.388* *	.365**	.363* *	809**	.330* *	.314* *	.330**		
สุขภาพองค์การของสถานศึกษา	816**	788**	825**	.458**	761**	814* *	836**	.38 8**	

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง , แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน , แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ , แบบหลีกเลี่ยง , แบบยอมให้ , แบบประนีประนอม , แบบร่วมมือ และแบบเอาชนะ มีตัวแปรพยากรณ์บางตัวมีความสัมพันธ์กันสูง ($r > 0.800$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ตัวแปรพยากรณ์	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา				
	B	Std.Error	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	1.359	.161	-	8.426**	0.001
ภาวะผู้นำ					
- ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3)	0.209	0.075	0.239	2.804**	0.005
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	0.167	0.072	0.186	2.325*	0.021
การบริหารความขัดแย้ง					
- แบบร่วมมือ (X_7)	0.354	0.068	0.406	5.200**	0.001
- แบบหลีกเลี่ยง (X_4)	-0.049	0.013	-0.127	-3.706**	0.001
R = 0.864 $R^2 = 0.746$ Std.Error = 0.288 F = 194.659 p-value = 0.001					

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) และการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือ (X_7) แบบหลีกเลี่ยง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.209X_1 + 0.167X_2 + 0.354X_3 - 0.049X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.239Z_{X1} + 0.186Z_{X2} + 0.406Z_{X3} - 0.127Z_{X4}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นให้บุคลากรทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยการสร้างควมไว้วางใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้ยังใช้การให้รางวัลเพื่อเสริมแรงจิตใจ และนำความรู้ทางวิชาการมาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียน ทั้งยังส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และกำหนดทิศทางขององค์การอย่างชัดเจน พร้อมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลา ลัยรักษิโคตร (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาวิชนนท์ อัมเพ็ง (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้แนวทางที่แตกต่างกันในการบริหารความขัดแย้ง ในบางปัญหาเลือกหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า โดยหวังว่าปัญหาจะคลี่คลายเอง ขณะเดียวกันบางปัญหาก็ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของบุคลากรและปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานตามคำแนะนำของผู้อื่น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้บุคลากรแลกเปลี่ยนแนวคิด และหาทางออกที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ โดยเน้นความโปร่งใสและความเข้าใจซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2563) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเอาชนะอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร การทำงานร่วมกันอย่างมุ่งมั่น การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ส่งเสริมอิสระในการทำงาน และกระจายอำนาจอย่างยุติธรรม ทำให้บุคลากรรู้สึกมั่นใจ ปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมขวัญกำลังใจและพัฒนาทักษะทางวิชาการ ส่งผล

ให้สถานศึกษามีความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาอย่างมั่นคง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัตติยา จาตุรนต์ (2558) เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 3 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ โชติกา แสงอรุณ (2560) เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความขัดแย้งในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากเนื่องจากความหลากหลายของบุคลากร ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารความขัดแย้งอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งแสดงภาวะผู้นำที่ส่งเสริมความสามัคคี การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ชัดเจน ความเป็นธรรม ขวัญกำลังใจ และการพัฒนาทางวิชาการ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษามีสุขภาพองค์การที่ดี และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลาชัย รักชโคตร (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ (กฤษกรณีกาเนตมณี และ ละมุน รอดขวัญ, 2564) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์คือ .173 อยู่ในระบับน้อย เช่นเดียวกันกับ สุชาติพิทย์ ทิพย์โสตร์ (2564) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่สามารถทำนายสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือสามารถทำนายสุขภาพองค์การทางบวกของสถานศึกษา มากที่สุด อาจเป็นเพราะ การบริหารความขัดแย้งแบบร่วมมือส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการกระตุ้นให้

บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เกิดความสามัคคี ความไว้วางใจ เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และขวัญกำลังใจของบุคลากรส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิการ์ แก้วสุธา (2564) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ร้อยละ 73.00 สอดคล้องกับ ธนพงษ์ จอมพระ และคณะ (2565) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมมือส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครูได้ร้อยละ 80.30

แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ และแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำนายสุขภาพองค์การทางบวกของสถานศึกษา อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น ควบคู่กับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของสังคม สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สร้างความไว้วางใจ สร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัย Hanifi & Ramazan (2017) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเมื่อมีการกำหนดและแบ่งปันวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในระดับสูงสุด ทำให้สุขภาพองค์การโรงเรียนมีการพัฒนาในเชิงบวก เช่นเดียวกับ อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อค้นพบในงานวิจัยของ โชติกา แสงอรุณ (2560) เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้ร้อยละ 61.40 และสอดคล้องกับ อาวชนนท์ อิมเพ็ง (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู

ส่วนการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบหลักเลียงสามารถทำนายสุภาพองค์การทางลบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง ส่งผลให้ความตึงเครียดภายในองค์การของสถานศึกษายังคงอยู่ บุคลากรรู้สึกว่าการคิดเห็นของตนเองไม่ได้รับการรับฟัง และลดทอนความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพชัย บุญแสง (2548) เรื่อง การศึกษาการบริหารความขัดแย้งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแบบการหลักเลียงสามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทางลบของบุคลากรโดยรวม และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลทางลบของสถานศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำและการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสามารถทำนายสุภาพองค์การของสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_3) แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารแบบร่วมมือ (X_7) แบบหลักเลียง (X_4) สามารถร่วมกันทำนายสุภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ได้ร้อยละ 74.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1) สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสุภาพองค์การ โดยเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ยกย่องคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการบริหารความขัดแย้งแบบร่วมมือ โดยเน้นการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และหาแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรหลีกเลี่ยงการบริหารความขัดแย้งแบบหลักเลียง เพราะจะทำให้เกิดความไม่พอใจและความไม่ไว้วางใจ ซึ่งอาจทวีความรุนแรงและส่งผลเสียต่อสุภาพองค์การในระยะยาว **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 1) ใช้การวิจัยแบบผสมผสานเพื่อข้อมูลที่ครบถ้วนและแม่นยำ 2) ศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมสุภาพองค์การให้สามารถปรับใช้ได้สถานศึกษาหลายบริบท 3) ขยายขอบเขตการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2568 จาก <https://www.slideshare.net/slideshow/2551-34345876/34345876>.
- กฤษกรณ์ กำเนิดมณี และ ละมุน รอดขวัญ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความ ชัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วารสารนาคบุตร ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 13(2), 149-159.
- จิตราพัชร ชัยรัตน์ศิริกุล. (2556). การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วารสารวิชาการ เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 3(5), 137-152.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย: แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- โชติกา แสงอรุณ. (2560). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของ ครูที่ส่งผลกระทบต่อสภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราช ภัฏราชชนครินทร์.
- ณัฐนิการ์ แก้วสุธา. (2564). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อสภาพองค์การ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 13(2), 207-220.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก. (2563). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ธนพงษ์ จอมพระ, ลินดา นาคโปย และ สายฝน เสกขุนทด. (2565). การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร, 19(85), 110-120.
- ณัตติยา จาตุรนต์. (2558). การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพองค์การของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. ใน ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เนาวรัตน์ ช่างเครื่อง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประสพชัย บุญแสง. (2548). การศึกษาการบริหารความขัดแย้งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์ลาลัย รักษาโคตร. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2565). แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.sesasingthong.go.th/?p=2881>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). รายงานผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://anyflip.com/nqvic/satc/basic>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2>.
- สุชาติทิพย์ ทิพย์โสตร์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อวชชนนท์ อิมเพ็ง. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ÇELİK, K., & Tosun, A. (2019). Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stilleri İle Örgütsel Sağlık Arasındaki İlişki. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(1), 99-121.

- Feldman, & Hoy, W. K. (2000). "Organizational Health : The Concept and its Measure,". *Journal of Research and Development in Education*.
- Guarnaccia, S. (1994). *Healthy Companies. Training and Development*.
- Hanifi, P., & Ramazan, C. (2017). Examining the Relationship between Instructional Leadership and Organizational Health. *Journal of Education and Training Studies*, 5(4).
- Hoy, W., K., & Forsyth, P. B. (1986). *Effective supervision: Theory in to Practice*. New York : Ramdon House. .
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (Eds.). (1991). *Educational administration : Theory- research-practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Sabo, J. D. (1997). *Quality middle school: Open and healthy*. Englewood Cliffs, NJ: Prince-Hall.
- Krejcie, R. B., & Mogan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Phychological Measurement*.
- Leithwood, K. (2005). *Educational Leadership. A Review of the Research*.
- Miles, M. B. (1973). *PLANNED CHANGE AND ORGANIZATIONAL HEALTH--FIGURE AND GROUND*. Boston : Allyn and Bacon.
- Wright, P. M., & Noe, R. A. (1996). *Management of organization*. Chicago: Irwin.